

WRR scheidt wél feiten en meningen over islam

Het voordeel van een column is dat je onmiddellijk op de actualiteit kunt reageren, of juist niet. Enige afstand zou het debat over het WRR-rapport Dynamiek in Islamitisch Activisme niet hebben geschaad.

Veel politici bleven steken in boosheid en nietszeggende meninkjes. Van een groep gekwalificeerde onderzoekers die er drie jaar aan heeft gewerkt, mag worden verondersteld dat weloverwogen tot conclusies is gekomen. Dat rechtvaardigt een serieuze reactie van de politiek. En dan is het verstandig om het 234 pagina's tellende rapport te lezen alvorens een oordeel vellen.

De politieke reactie op het rapport ging over de politiek zelf, niet over de inhoud. Harde kritiek, zonder lezing van het rapport, ondermijnt de geloofwaardigheid en het gezag van diezelfde politici. Hun reactie bevestigde ook de constatering van de WRR dat politici in sjablonen denken en door harde uitspraken actie en reactie uitlokken. Begin 2004 constateerde de AIVD in een nota over Jihad in Nederland 'dat een groeiend aantal moslims zich door opinieleiders in het maatschappelijk verkeer onheus bejegend voelt', waardoor deze groep 'een voorname vijver voor radicalisering' vormt. Vervolgens stelde VVD-leider Jozias van Aartsen dat opinieleiders zich de mond niet mogen laten snoeren. Nu reageerde CDA-fractieleader Verhagen woest omdat hem opruiende taal werd verweten. Met name de conclusie dat het politieke en publieke debat op grond van weinig kennis over de islam wordt gevoerd, sloeg in als een bom. De reactie deed mij denken aan die op een rapport van Elco Brinkman over nationale veiligheid van september vorig jaar. Hij schreef: 'de bestuurscultuur rond veiligheid is hypernervus, waardoor het sturen op incidenten de boventoon voert'. Reden: gebrek aan kennis. Ook toen reageerden politici als door adders gebeten; hypernervus dus.

Het ontbreken van kennis is inderdaad een groot probleem. Als ik naar mijn eigen vakgebied kijk, constateer ik dat kennis over nationale en internationale veiligheid de afgelopen jaren grotendeels uit de politiek zijn verdwenen. En met kennis bedoel ik niet dat een politicus het verschil ziet tussen een politieagent en een soldaat. Ik doel op conceptuele kennis die het mogelijk maakt weloverwogen analyses te maken, steekhoudende conclusies te trekken en op basis daarvan richting aan het debat te geven. Dit soort kennis ontbreekt ook over de islam. De gevolgen daarvan worden versterkt doordat in de politiek steeds minder onderscheid wordt gemaakt tussen feiten en meningen. De VVD'er Van Baalen stelde onmiddellijk dat het WRR-rapport 'onjuist' is. 'Onjuist' duidt op een feit, maar blijkt een mening omdat Van Baalen het rapport onmogelijk gelezen kon hebben.

De WRR tracht wel feiten en meningen te scheiden. Veel conclusies komen redelijk overeen met ander onderzoek. Door radicale bewegingen bijvoorbeeld bij het politieke proces te betrekken, blijkt extremisme te kunnen worden beteugeld. Onvrede wordt via het politieke proces gekanaliseerd en door het verkrijgen van verantwoordelijkheden wordt de speelruimte van extremisten beperkt. In die zin is het aanknopen van een gesprek met Hamas logisch. Maar Wilders reageerde woest. En Nahed Selim schreef afgelopen zaterdag in deze krant dat het rapport 'onwetenschappelijk' is omdat het pleit voor toenadering tot islamitische organisaties. Ook hier lopen feiten en meningen door elkaar.

Maar Hirsi Ali maakte het wat mij betreft wel erg bont. Het rapport was 'schandelijk', een 'politiek pamflet' en had niet geschreven mogen worden. Mij bekruipt voortdurend het gevoel dat ze het Nederlandse volk wil meeslepen in haar worsteling los te komen van de islam. Kennelijk is zij zo geobsedeerd door de slechtheid van dit geloof dat zij blind is voor

de nuance. Dat maakt elke toenadering onmogelijk, draagt bij tot polarisatie en ondermijnt onze veiligheid. Dit is een feit, geen mening.

door Rob de Wijk